

Virtuaalinen yritystoiminta antaa opiskelijalle mahdollisuuden tutustua työelämään ja yrittäjyyteen

29.8.2023

Olimme virtuaalisen yritystoiminnan (vy-toiminta) kollegojen kanssa esittelemässä Seinäjoen ammattikorkeakoulussa (SeAMK), liiketalouden tradenomien koulutusohjelmassa, käytössä olevaa oppimisen mallia Tampereen korkeakouluyhteisön isännöimillä Peda Forum -tapahtumassa kesäkuussa 2023. Esityksemme otsikkona oli: Virtuaalinen yritystoiminta, SeAMKin pedagoginen malli. (Koulutustarjonta; Leppänen, Mutka-Vierula, Mannila, Juppo & Kautto 2023, i.a.) VY-toiminta alkoi vuonna 2007, joten kuluvana vuonna tuli täyteen peräti 16 vuotta. Alkava lukuvuosi on järjestyksessä 17.

SeAMKin VY-tiimin opettajat 2023 Edessä oikealta vasemmalle Kristiina Mutka-Vierula, Merja Juppo, Margit Mannila. Takana oikealta vasemmalle Kim Leppänen ja Sami Kautto (Kuva: Kristiina Mutka-Vierula).

Meidän vy-toimintamme on asian ytimessä

Tunsimme ylpeyttä konseptistamme jo siinä vaiheessa, kun sessiossamme Maria Ruohtula ja Ger Yücel (2023, i.a.), kollegat Haaga-Helia ammattikorkeakoulusta, puhuivat esityksessään siitä, että itseohjautuvissa tiimeissä opiskelija kehittää työelämäkompetenssejaan. Keskiössä on substanssin sijaan nimenomaan kompetenssi. Osaaminen on tärkeää, mutta kompetenssi on osaamista, jonka voi hyödyntää käytännössä esimerkiksi työelämässä. Kokemuksen kautta oppiminen on avainsana. Oppiminen tapahtuu itseohjautuvissa tiimeissä niin oman kuin muiden kokemusten kautta.

Tässä kohtaa olimme jo ihan liekeissä. Juuri näinhän me SeAMKissa olemme toimineet jo huomattavan kauan! Meillä SeAMK:ssa nimittäin ensimmäisen vuoden liiketalouden tradenomiopiskelijat saavat mahdollisuuden osallistua vy-toimintaan ja oppia käytännön tekemisen kautta, miten liikemaailmassa toimitaan ja millaisia asioita yrityksessä tapahtuu ja miten erilaisissa tilanteissa toimitaan. Opiskelijat ”perustavat” virtuaalisen yrityksen valituille toimialoille ja samalla opitaan markkinointia ja myyntiä, oikeustiedettä, henkilöstöjohtamista, kirjanpitoa sekä laskentoimen asioita. Osaaminen muuttuu kompetensseiksi: taidot tulevat käyttöön virtuaaliyrityksissä todenmukaisissa tilanteissa.

Esimerkiksi oikeustieteen opinnoissa tulee osakeyhtiön perustamisprosessi tutuksi ja osakeyhtiön hallituksen toimintaan päästään tutustumaan kokouksissa. Vastaavasti henkilöstöjohtamisen puolella yhtenä konkreettisena tehtävänä on rekrytointiprosessi, jossa opiskelijat pääsevät tutustumaan työtehtävien hakuilmoituksen laatimiseen, ryhmämuotoiseen työpaikkahaastatteluun niin työnantajan kuin työntekijän roolista käsin. Käytännön myyntitilanteiden ja markkinoinnin lisäksi opiskelijat suunnittelevat ja toteuttavat virtuaaliset messut ja markkinointikampanjan. Opiskelijapalautteessa messut ovat yksi mieluisimmista ja mieleenjäävimmistä tehtävistä.

Koska kyseessä on yritystoiminta, niin siitä ei voi oikeastaan puhua ilman rahaa ja riskienhallintaa. Rahoitusneuvottelut oikean pankinjohtajan kanssa jäävät todennäköisesti mieleen.

Myös työelämässä keskeiset tiimitaidot kehittyvät vuoden aikana ison harppauksen. Ja aivan kuten oikeassakin työelämässä on myös vy-toiminnassa arjen lisäksi välillä juhlaa. Juhlien tarkoitus on harjaannuttaa toimimaan yritystoimintaan liittyvissä cocktail- tai muissa juhlatilaisuuksissa.

Unohtaa ei sovi myöskään leijonan luolaa, jossa yritysmaailman toimijat antavat kommenttinsa ryhmien pitchaus-puheeseen. Kuten Ruohtula & Yücel (2023, i.a.) huomauttivat, on itseohjautuvissa tiimeissä oppiminen ainutlaatuista. Autonomia tarkoittaa sitä, että ei käytetä mikromanagerointia tai anneta navigaattoria (valmista toimintamallia), jonka mukaan pitäisi toimia. Tiimien matala rakenne varmistaa sen, että jokainen on vastuussa eikä voi piiloutua muiden taakse. Tuntematon kohdataan yhdessä. Kaikilla tiimin jäsenillä on vastuu tavoitteista ja myös tasa-arvoisuuden tuottamat haasteet tulevat konkreettisesti tutuiksi. Opiskelijat joutuvat myös käsittelemään erilaisia näkökulmia asioihin. Näin se menee myös meidän vy-tiimeissämme. Turhautuneet opiskelijat kyllä välillä kapinoivat, kun ohjaajat ”eivät anna selkeitä ohjeita” kuinka tehtävät ratkaistaan. Juuri tässä on oppimisen paikka. Siellä epämukavuusalueella tapahtuu uuden oppiminen! Käytännön työelämässä on useita eri tapoja tehdä asia hyvin tai oikein.

Työelämän tilanteet tulevat tutuksi ryhmädynamiikan avulla

Tärkein ryhmän jäsenet yhdessä pitävä voima on koheesio eli ryhmän jäsenten halu ja kyky pysyä yhdessä (Muona 2008, s. 137). Tätä ryhmän kiinteyttä, me-henkeä ja yhteishenkeä rakennetaan ja vahvistetaan vy-vuoden aikana. Heti vy-toiminnan käynnistyessä opiskelijat jaetaan ryhmiin, joista aletaan rakentamaan tiimejä, jotka pystyvät itsenäiseen ja tavoitteelliseen tiimityöhön. Tiimien rakentamiseen kuuluu monta vaihetta, joista yksi tärkeimmistä on ryhmäytyspäivä. Ryhmäytyspäivänä tiimin jäsenet kohtaavat toisensa ensi kertaa ja tutustuvat tarkemmin toisiinsa muun muassa tiimitehtävien avulla.

Olemme vy-tiimeissä törmänneet vapaamatkustamiseen. Se on ihan normaali työelämän ilmiö, jonka käsittelyä on hyvä harjoitella tuvallisesti omassa vy-yrityksessä. Myös Ruohtula & Yücel (2023, i.a.) nostivat vapaamatkustamisen esiin omassa esityksessään. He totesivat, että yksi itseohjautuvan tiimin haaste on vapaamatkustus. Muita haasteita ovat johtajuuden ja vastuunkannon puuttuminen. Itseohjautuva tiimi tarvitsee selkeän johtajan. Siksi vy-tiimeille valitaan toimitusjohtaja ja varatoimitusjohtaja. Vääränlainen johtajuus on toki aina haaste. Se on haaste myös oikeassa työelämässä. Tiimin tulee ratkoa näitä haasteita itsenäisesti. Ohjaajat eivät tule sanomaan, että nyt täytyisi tehdä näin. Toki ohjeita ja vinkkejä saa aina aloitusluennoilla, joita on jokaisen vy-opiskelukerran alussa. Usein näissä aloituksissa on mukana joku ”oikeassa” työelämässä toimiva henkilö. Väite siitä, jonka me säännöllisesti kuulemme, että ohjausta ei anneta, ei siis pidä paikkaansa. Ohjausta tulee myös oppitunneilla, joita opiskelijoilla on vuoden aikana. Haasteena onkin enemmän tunnistaa teorian yhtymäkohta käytäntöön ja soveltaa kuultua niihin tilanteisiin, jotka tulevat eteen.

Joskus opiskelija purnaa myös sitä, että yrittäjyys on liian suuressa roolissa vy-toiminnassa. Tästä olemme eri mieltä. Jokainen opiskelija, vaikka hänestä itsestään ei tulisi koskaan yrittäjää, tarvitsee ymmärrystä siiten, miten yritys toimii ja miten yrityksissä toimitaan, sillä he tulevat työskentelemään todennäköisesti jossakin yrityksessä. Ja kuten Markus Rytinki (2023, i.a.) huomautti, on 94 % Suomen koko yritysmäärästä mikroyrityksiä. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä suurin osa opiskelijoistamme tulee tekemään osan urastaan pienessä yrityksessä. Siksi on tärkeä tietää, miten yritys toimii.

Yrittäjämäinen työntekijä osaa toimia sekä yksin että tiimin jäsenenä

Voidaan tiivistää, että SeAMK:n vy-toiminta kehittää työelämätaitoja ja se ohjaa opiskelijaa vahvasti itseohjautuvuuteen (yrittäjämäiseen työskentely- ja ajattelutapaan) ja toisaalta toimimaan yhdessä porukassa, jota rakennetaan kohti tiimiä ja jopa huipputiimiä. Me kutsumme mielellämme itseohjautuvuutta sisäiseksi yrittäjyydeksi. Itseohjautuvuutta voi pitää yhtenä keskeisimmistä työelämätaidoista. Itseohjautuvuutta tarvitaan, kun töitä tehdään yksin tai yhdessä muiden kanssa.

Yrittäjyyden kautta oppiminen on loistava mahdollisuus sekä opiskelijoille että meille ohjaajille.

Tavoitteenamme on, että Suomen parhaasta ammattikorkeakoulusta yritys saa itselleen Suomen parhaan työntekijän yritykseensä.

Margit Mannila
lehtori, KTT
SeAMK

Margit Mannila on lehtori ja KTT SeAMKissa, joka innostuu erityisesti yrittäjyydestä ja ympäristöoikeudesta. Mannilan intohimona on uusien asioiden oppiminen ja hän jäsentää asioita mielellään kirjoittamalla.

Merja Juppo
lehtori, KTM
SeAMK

Merja Juppo on lehtori SeAMKissa, joka opettaa yrityksen suunnitteluun ja käynnistämiseen liittyviä peruskursseja ja valmentaa yrittäjiksi aikovia Y-Zonessa.

Sami Kautto
lehtori, KM, AmO
SeAMK

Sami Kautto on lehtori SeAMKissa. Kautto opettaa johtamista ja henkilöstöhallintoa.

Kim Leppänen
lehtori, HTM
SeAMK

Kristiina Mutka-Vierula
Lehtori, KTM
SeAMK

Kristiina Mutka-Vierula on lehtori SeAMKissa ja opettaa markkinointia, myyntiä ja markkinoinnin juridiikkaa sekä vähittäiskaupan opintoja. Lisäksi Mutka-Vierula on vy-toiminnan koordinaattori.

Lähteet

Koulutustarjonta. SeAMK. Viitattu 17.8.2023. https://newops.app-staging.seamk.hion.dev/fi/koulutustarjonta/

Leppänen, K. Mutka-Vierula, K., Mannila, M., Juppo, M. & Kautto, S. (2023). Virtuaalinen yritystoiminta, SeAMKin pedagoginen malli. Esitysmateriaali. Pedaforum 2023. Korkeakoulupedagogiikan päivät. Tampereen korkeakouluyhteisö. Tampereen ammattikorkeakoulu. Tampereen yliopisto. Esitetty 8.6.2023.

Muona, V. (2008) Epävirallinen organisaatio. Teoksessa Valtanen, M. *Johtamisen sosiaalipsykologia: Käsitteitä ja käytäntöjä sotilasyhteisössä*. (s. 120–157). (Johtamisen laitos. Julkaisusarja 2. Nro 19/2008) Maanpuolustuskorkeakoulu.

Ruohtula, M. & Yücel, G. (2023). Itseohjautuvissa tiimeissä kohti työelämäkompetensseja. Esitysmateriaali.

Pedaforum 2023. Korkeakoulupedagogiikan päivät. Tampereen korkeakouluyhteisö. Tampereen ammattikorkeakoulu. Tampereen yliopisto.

Rytinki, M. (2023). Ajasta ja paikasta riippumaton verkkokoulutus työelämän tarpeisiin. Esitysmateriaali. Pedaforum 2023. Korkeakoulupedagogiikan päivät. Tampereen korkeakouluyhteisö. Tampereen ammattikorkeakoulu. Tampereen yliopisto.

.